

امور تحریر یہ ایچون فؤاد بک
وامور اداره ایچون آرتین افندی بہ
مراجعت اولنور۔

—

مسلکمزہ موافق آثار قبول اولنور۔
درج اولغیان اوراق اعادہ اولنماز۔

مجلہ علمی

ادارہ خانہ سی باب عالی جادہ سندہ
۵۲ نومرولی « شرکت مرتبہ »
مطبعہ سیدر۔

—

استانبول ایچون سنہ لکی مطبعہ دن
آلغی شرطیلہ ۴۰ طشرہ لره پوستہ
اجرتیلہ برابر ۶۰ غروشدر۔

نسخہ سی ۱ غروش

پنجشنبہ کونلری نشر اولنور ادبی، فنی و صناعی غزیرہ در

نسخہ سی ۱ غروش

كفتم اندر عذاب عشق توام [۱]
كفت عاشق نكو بود بعباد

استادك مولدی (بلخ)، مسكنی (غزنین)
شهرلری بولمشد. وفاتی ۴۳۱ سنه هجریه.
سنه مصادفدر .

عسجدی — عن اصل هراتلیدر. سويله-
دیكى قصیدهلرده لطف و متانت کورونور. بر
مدت (عنصری) به شاگردك ایتمشد. بر
سلطان (محمود) غزنوینك ركبانی بالالتزام،
مشارالیه مدیحله، نشیدهلر تقدیم ایدرمش.
(عسجدی) نك دیوانی مشهور دكلسده،
نادر اشعارى رساله و مجموعهلرده مذکوردر.
بورباغی آثار شعریه سندندر:

«رباعی»

از شرب مُدام و لاف مُشرب توبه [۲]
وز عشق بُتان و سیم غُغَب توبه

دل در هوس گناه و برب توبه [۳]
زین توبه نادرست یارب توبه

دقیقی — متقدمین شعرانددر. شاهنامه‌ی
نظم ایتدیکنی ائنده (کشتاسب) و (ارجاسب) نام
ایران حکمدارلرینك احوال تاریخیه سنی تصویر
ایده رك یازدیغی بیک قدر بیتى فردوسی
مومى الهك وفاتندن صوکره، شهنامه ايراد
ایتدیكى صرهده شویله دیمشدر:

زکشتاسب و ارجاسب بیتى هزار [۴]
بكفت و سر آمد بر او روزگار

[۱] (سك عذاب عشقك مبتلا و گرفتارم)
دیدم. (هر حالده، عاشقك مذهب اولمه‌سی اول-
در) دیدی.
[۲] شراب ایچمكدن و مشرب سوزندن توبه.
کوزلاره تشنق و ربط علاقه ایچمكدن توبه.
[۳] قلم مرتكب عصیان اولمق آرزوسنده
ایکن لسانم انابت و اظهار ندامت ایدیور. (بو
یاكلش توبه‌دن، یارب! توبه).
[۴] (کشتاسب) و (ارجاسب) حقنده بیک
بیت قدر سويله دكدن صوکره اکال انفس ممدوده
حیات ایتدی.

كُون من بگویم هر آنچه او بكفت [۱]
منم زنده او گشته با خاك جُفت

صاحب (آتشکده)، مومى الهك (بلخ).
منسوب اولدیغی یازمشمسده خراسانی
اولدیغی حقندهده روایتلر واردر. دقیق
قطعه آتیه‌ی خراسانده توقفی هنگامده
یازمشددر:

«قطعه»

من اینجا دیرماندم خوار کشم [۲]
عزیز از ماندن دایم شود خوار

چو آب اندر شَمَن بسیار ماند [۳]
غفونت کیرد از آرام بسیار

عماری صرّوْذی — دولت سامانیه
عصرنده ظهور ایتمشد. طبعی ملج و اشعارى
فصیحدر. ابیات آتیه مشارالیهك جمله آثار
رندندر:

«در اوصاف بهار»

جهان ز برف اگر چندگاه سیمین بود [۴]
ز مُرد آمد و بکرفت جای توده سیم

نکار خانه کشمیریان بوقت بهار [۵]
بباغ کرد همه نقش خویشتن تسلیم
(مابعدی وار)

[۱] شمى، بن آنك هر بر دیدیكى عینیه
تکرار و تذکار ایدیورم. بن برحیام، فقط او عازم
دارقا اولمشددر.

[۲] بن بوراده مدت مدیده مكث و قرار
ایتمكه دوچار ذل و حقارت اولدم. اوت! هر هانكى
محترم على الدوام بریده توقف و آرام ایدر ايسه
محقر اولور.

[۳] صفا و طراوتى ضرب المثل حکمنده اولان
صويه بيله — بر حوضده چوق قاله جق اولور
ايسه — تمغن عارض اولور.

[۴] قارک نزولیه عروس دنیا بر مدت کوشلر
طاقدیسه‌ده، شمى زمره کلوب کوشك یرینه
قام اولدی.

[۵] ایام بهارک شرفعلولى مناسبتیه (کشمیر)
موزه‌خانه‌سی کافه نقوش و تزییناتى موقتاً باغه
تسلیم و تودیع ایلده دی.

قطب شمالی کرسنکانی

(مابعد)

قونغرہ اعضاسی ایلک تعلیماتی قلمه
آلدقندن صوکره، معرکه شرف آور فنده
احراز غلبه ايله عودتلرنده نیجه مشاق
و مزاحمه مکافاة استحصال اولنان نتایجی
موقع مذاکره به وضع ایدم جکلری زمانه
قدر قونغرہك تأخیر اجتماعه قرار
ویردیلر. اعضای مومى الیه طرفندن توصیه
ایدیلن آلات و ادوات واسطه‌سیله آمه‌ریقا
ده‌کی او ایکی موقع منخبده ساعات معینه‌ده
واصولی دائره‌سندده تدقیقات فیهده بولنمق
وظیفه‌سی «اشارات الای» ضابطانیله چاوشلرینه
تودیع اولندی.

بو آلیک حقیقه «عالم» عنوانه کسب
استحقاق ایدن اقرار و ضابطانی صلح و مسالمت
زمانلرنده «حکمت طبیعه» تدقیقاتیه او
قاتکذار اولورلر. بونلر کرك تدقیقات جویه
اجراسنده و کرك فورته و کشفیات یومیه
لرینه دائر اولان مطالعه‌لرینی تحریرده ابراز
آثار و قوفکاری ایدرلر. بو آلیک اخیراً
تشکیل ایدلمش و سبب تشکیلی ايسه بر تصور
مدیددن زیاده احوال سیاسیه تصادفندن
ایلری کلشدر. شویله که: جنوبی آمه‌ریقانك
شمالدن آیریله‌سی اوزرینه باشلایان محاربه‌ده
جنرال (Myers)، میدان حربده بالخاصه
مانوزه اشاراتی اعطایه مأمور بر آلی
تشکیلی ايله تمیز ایتمشدی. بو آلیک ضابطانی
ایله افرادی، اللرنده کی بایراقلری حین
تحریرکده فوق العاده بر بسالت ابراز ایتمش
اولدقندن صلح و مسالمت اعاده اولونجه
قونغرہ، وطنه خدمات خارق العاده‌سی
سبق ایدن او «بهادر آلی» نك اقباسی
لزومى بالتقدیر بونك کرك فورته اخباه
راتنه و کرك تدقیقات جویه به مقتضى هر نوع

او تصور مهمی دوشونه مه مکده ایدی. یعنی «قطب فتوحاتی» کأن لم یکن حکمنده قلمشدی!

حیت ملیه سی اولانلر «موجودیت ملیه» نك محافظه سندن باشقه برشیته اشتغال ایده مه یورلردی. (گوستاوانبهر) طرفندن (موصی له) اولان «بحریه نظارتی»، متصور اولان سفر معلوم ایچون طویلانان مبالغی قبولدن قطعاً امتناع ایتشدی. بنابرین «قطب شمالی» مزایده چیقارلدی!

مع هذا (اوقتاو پاوی) قطبه قدر کیده. لیلک ایچون امیدنی قطع ایتیه بشدی، یانه برطاقم کلبر، قیزاقلر آلوب سبریا طریقیه برآ وازمق فکريله یوله چیقدی.

بوسفرک نتیجه پذیر موفقیته اوله میه جفی میدانده ایدی. فی الحقیقه صوغوغه غلبه چالقی ایچون (اوقتاو پاوی) کنیدیسی کبی برصوغوقدن باشقه برشیته مالک دکلدی! مغلوب اولدینی حالدده تکرار وطنی کورمه مک ایچون دوغروجه آمه رقیه کیتدی. اوراده مکاتب رسمیه عملدن برنی آلدقن صوکره «قطب مستملکاتی» تشکیل ایدن ذات ایله مخبریه باشلادی.

قطب مستملکاتی تأسیسه مقتضی یولاری تهیه ایچون کوندریلان (Gulnare گولنار) نامنده کی کبی ایله شماله کیتدی. بوسفردن هیچ بر نتیجه چیقما دی. بوندن یالکر (اوقتاو پاوی) استفاده ایتدی. زیرا بو واسطه ایله (غروهن لان) ده برطاقم طرفدار پیدا ایده بیلدی یعنی کاشفله مک نامزد اولدی.

قطب سفرلری معیارینی بر صورت مکمله ده حل خصوصنده کی اقتداری مسلم انام اولان اوغور آدم غائب اولدی، بلاشبه دیه بیلیرم که بو باده رقابت وسوء تفهم اولسه ایدی (لادی فرانکلن مستملکاتی) هیچ بر کیمسی خاک هلاکه سر مکسزین نتایج قطعه ویرردی! (Greely) سفرندن مدعش بر صورتده

بناته متحرک اولان بو آلات، نه قدر ایی اولورسه اولسون بر تفتیش دائمی آلتنده بولندیرلغه محتاجدر؛ دوغرودن دوغرویه تدقیقاتده بولنق هر یرده علی الخصوص درجه مقاومتی انساندن ده آز اولان (جیوه) ایله (اسپرتو) ده تحت الزمیتده در؛ فی الحقیقه «اوپه راتور» ک قانی طمارلرنده شدتلی بر صورتده دورانه باشلادیغی وقت آلات مذکوره اشکال مایعه بی محافظه ایده من.

طاتی اویقوی فدا ایله ساعات معینه ده قالقوب دهشتلی روزکارلره قارشى دوره جق وتحت الصفر ۵۰ درجه سانتیگراد صوغوقلره صبر و تحمل ایله مقابله ایده جک درجه ده حقیقی بر قهرمان ایجاب ایتزمی؟

درجه صعوبتی شمیدی به قدر بسویله نن سوزلردن منفهم اولان بویله بر امر مهمک حیز آرای حصول اوله سنه اطاعت عسکریه بولنسه ایدی «فنه اولان مفتونیت» کفایت ایدرمی ایدی؟ مفتون فن اولانلر انسانک الینی قرمزى دمیره دو قونیرجه سنه چایر چایر یاقان موادی ید استعماله آیلرلمییدی؟ یوز باشی (Howgate) ک تصوراتیه یالکر فرانسزلر اشتغال ایتیه دیلر، (گوستاوانبهر) ک (اوقتاو پاوی) نامنده کنج بر کاتبی واردی. بودلیقانی غایت غیور، نطوق ایدی. مسقط رأسی (هاور) اولوب تحصیل ایتیه پاریسده ایدی. امیراطورلغک نهایته دوغرو (شان دومارس) ده وقوع بولوب منافی کوستاوانبهرک تشویقیله طویلانان بر «آغانه عمومی» به تخصیص ایدیه جک اولان بر بالون تربیاتی ایله حین اشتغالزده (اوقتاو پاوی) ایله هر کون مخبرده بولنوردق.

ذکرینه لزوم کورمه دیکم سبیدن دولای (گوستاوانبهر) وفات ایدنجه هر کس سالف الذکر تصور مهمک کنیدیسیله برابر کیتدیکنه ذاهب اولمشدی. فرانسه امور داخلیه ایله پک زیاده مشغول اولدینی جهته

خدمتده بولنده بیله جک بر حاله افرای وظیفه سنی مؤسسی اولان جنراله تفویض ایتشدی. ماورای بحر محیط اطلاسیده نتایج مفیده سی کورولمکه اولان بویله بر اصولک فرانسه به ادخالنه مقتضی نفوذی حاز اوله دیغندن دولای (وهرریه) دفعاتله بیان تأسف ایتشدی. تدقیقاتک، تربیه عسکریه به تابع و بنابرین — اللرنده بر «دوربین» یا خود بر «مقیاس حرارت» بولندیغندن دولای کندیلرینی «حکمت طبیعی» منتسببندن ظن ایدنلرک یاه میه جقلری وجهله — ویریلان امری در حال وبر اهتمام تام ایله اجرایه آماده افراد عسکریه طرفندن اجرا سنده کی منافی، او «اشارت آلائی» نك مؤسسندن زیاده هیچ کیمسه تقدیر ایده میوردی.

قونفرده اتفاق آرا ایله قبول ایدیلن پروگرام پک واسع ایدی: همان حکمت طبیعی نك هوایه دأر اولان بالجه اقساهنی حاوی اولدقن باشقه بالون استعمال اولغه دیغی زمانلر «روی ارضده» او صوغوق یوزلی بوزلرده؛ صوده؛ هواده؛ ایدیه جک بالجه تدقیقاتی ده شامل ایدی.

فقط حکمت طبیعی علماسیله هیئتشناسلر بالونلره هیچ اهمیت ویرمه مش اولدقنلرندن قونفره اعضاسی ده بالضروره آنلره تابع اوله رق مأمورلرینی نیجه مشکلاته دوچار ایله مش وحی «بوز» دینیلن «قیش عسکرلری» بیچاره لری هر طرفدن محاصره ایتدیکى ائاده عالم مدنیت ایله مخبرده بولنقن بیله محروم ایتشدی!

ویریلن قرار مو جنبه مواقعک کافه سی «مقید» تعبیر اولنان آلاله تجهیز اولنه جقدی. «مقید» ک فائده سی شودرکه بر محله آز چوق بر تبدل وقوع بوله جق اولسه اثری غیر قابل تغییر بر حالده قالیر. کرک مقناطیسلسش اولان ابره نك حرکات متوالیه سی وکرک روزکارک سرعت وجهت وزانی (Volta) سیالیه سی ایله یازیله جقدی.

استحصا ال اولان معلومات فیه نیک و فرقی، یوز باشی Howgate ه حق ویردیر.

بیانه مجبور اولدیغیز فلاکتلر انجق اتخاذ ایتدیکی اصولک صورت تطبیق واجر اسنده فنا بر صورتده ارتکاب اولان خطیاتدن ایلری کیشدر.

Howgate ک فلاکتی، تشبیهی ابدیاً محکوم ایدرکی ایدی. هرکس قطب مستلکانه ابدیاً متروک نظرله باقوردی. اگر بر عتیقده ظهور ایدن احوال فوق العاده یعنی بین الملل بر قطب قونغرهنسک مداخله سی اولسه ایدی فی الحقیقه بویله ایدی.

فقط (اوقتاو پاوی) هیچ مایوس اولما مشدی. زیرا بویکی نتایج معکوسیه ذاتاً آلیشمشدی. اسکیمولرک اخلاق وعادته و شمال اقلیمک خصوصیت احواله آلیشقی ایچون دیس قوده قالمق کبی قهرمانانه بر قرارده بولندی. کچیه کوندوز اسکیمولرک احوال سابقه لری ایله غربت آلود لسانلری اویکرمکه چالیشیوردی. بواسول (قطب شمالی کاشغری) نک هر زمان قبول ایتدکلی اصولدر. حتی قانی تن (Hall) ده بو صورتله حرکت ایدرک — تقریباً اون بش سنه اول — (فرانکلن) ک ایزلری بوله یلشیدی.

(اوقتاو پاوی)، مهمانپور، امین، ناموسلی اولان اسکیمولرک اعتمادلری، توجهلری قزانه یلک ایچون غایت عادی بر واسطیه مالکدی. یعنی اوده بو اوصاف عالییه، بوخصائل جلیله یی حازدی. ماهر، جسور، قناعتکار، کتوم ایکی رهبر بولنجیه قدر همان هرکویه کیتدی. عالمه رئیس لرینک همان جمله سندن استحصا ال معلومات ایتدی.

بولدیغی ایکی رهبردن برینه (فرده دریق قریس قی یان سان)، دیگرینه (ادوار ژانس) دیرلردی. بوره برلرک ایکیسی ده لسانلری بر آزاوقور یازارلردی. حتی بر آزده دانیمارقه

لسانه واقف ایدیلر. بر چوق فرانسز لغاتی حاوی اولمقله برابر اسقاندیناو — اسوج، نوروج، دانیمارقه — السنه مختلفه سی ایله قرابتی دخی بولان انکلیز لسانندن آنره برقاچ کله اوکرمک کوچ برشی دکادی. آمریقا حکومتی — برچوق قادیلر و حتی کوچوک یاشلی چوچوقلر بولنسه ایدی ده آزا فلاکتلی اوله جنی طبیعی اولان — Polaris سفرنده ایدیلن خطایه تکرار دوشمک ایسته یوردی.

سالف الذکر رهبرک ایکیسی ده چولوق چوچوقلری درجه نهاده سویورلردی. فقط (اوقتاو پاوی) نک عالمه لرینه ویره چکی پاریی ملاحظه ایدرک فامیلیا زندن آریلمه راضی اولدیلر.

شوشرط، تحمیلی اک کوچ شرائطن ایدی. زیرا او طرف قبائلی میاننده عالمه محبتی پک زیاده در. کرچه طلاق، من القیم قبول ایدلمش ایسه ده صداقت طرفین مطلق الوجود اولدیغندن «افتراق زوجین» ماده سی شمعی به قدر نه کورلمش نه ده ایشیدلمشدر! هله اولرنده منازعه هیچ وقوع بولماز!

مع هذا شوراسنی اعتراف ایدرم که کنج قیزلر برسرستی تامه مالکدرلر؛ زوجک، قبل الازدواج وقوع بولان احوالی صورمه سی عادت اولمادیغی جهته کنج قیزلرله سفائن تجاریه و حریبه طائفه لری آراسنده کی بعض اتحاد موقتدن حاصل اولان نتایجی بلانفرت قبول ایدرلر.

حقیقت! قطب قیزلری پک شوخ مشربدر هله رقصی پک سورلر. هر نه قدر اوصو غوق یرلرده «کوزل» اطلاقه سزا قیز بولنه ماز ایسه ده اوکوزل، غربت احتوا قوستوملری اکتسا ایله دکلی زمان اولدقجه جاذبه لی اولورلر.

جزایر عربی آتلی، عقیف زوجیه لرندن زیاده سودکلی کبی (غروئن لان)

یریلری ده نسللری تناقص ایتمکه اولان کلبلری درجه نهاده سورلر. هله بعضلری هر نوع خدمت لری کورن، صوده بوغولورکن خلاص ایدن، آجلقندن اوله که معاونت ایدن اوصادق کلبلر دن، نه قدر آلتون ویریلورسه ویرلسون، احتمالی یوق آریله مازلر!

عالمه سی اوله یین بر (غروئن لان) لی بکار اوله رق یاشایه بیلیر سده کلبسز یاشایه ماز: کندیسنی اولمش ظن ایدر.

(دوقتور پاوی) نک آمریقا سفرلرینه کورتور دیکی بوکلبلری الده ایتک ایچون نه قدر مشکلات چکمش اوله جنی ایضاحات سابقه دن مستبان اولور ظن ایدرم. برکلبک تدارکی ایچون مدھش بردرده دوچار اولانه اجرای مداوات ایتدکدن باشقه دوغورمه یین قادیلری بیله دوغور تیوردی. برکت ویرسون که کلبلرک نسللرینک پک چوق تناقص ایتدیکی و بنا برین اهمیتدن دوشیدی بر زمانده ایشه باشلا یوب اسکیمولری اولدقجه قولایه قله اطماع ایده یلشیدی.

مشکل برجهت وارسه اوده شوصورتله الده ایدیلن حیواناتی بیوتک ایدی. فقط (اوقتاو پاوی) آنلری — اگر تعبیر صحیح ایسه — سود نینه یعنی (فرده دریق) ایله (ادوار) ه ویرردی. او قدر مکمل «کلبخانه» لر یاپدیردی که اورالر انکاترمنک اک بیوک سینورلرینک آوجیلری کلوب عملیات درسی آله بیلیرلردی. شو تفصیلاته کیریشمده م مقصدمز (دوقتور پاوی) نک مشکل و فقط مقتضی اولان تشبیهاتک موقع فعله ایصالده نه صنعت، نه ذکا قوللانیدیغی ارانه واثباتدن عبارتدر.

(ابعدی وار)

